

Kristi omskärelses dag

Nyårsdagen 2021-01-01

Predikan på distans

Kyrkoherde Sten Rydh

Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige



I Guds, Faderns och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för att du har låtit din Son bli människa för vår skull så att vi nu får ikläda oss hans rättfärdighet. Kom denna stund med din helige Ande genom ordet och tala till våra hjärtan. Hjälp oss att detta nya år ta vara på ordet, fast tro på det och leva efter det, nu och alla dagar. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*

Predikotext. Evangeliet 1:a årg. Luk. 2:21

När åtta dagar hade gått och barnet skulle omskäras fick han namnet Jesus, det namn som ängeln hade gett honom innan han blev till i sin mors liv.

Denna söndag kallas *Kristi omskärelses dag* eftersom Jesus då i enlighet med Guds lag blev omskuren på den åttonde dagen. Vi skall därför i denna predikan stanna inför omskärelsens betydelse. Eftersom omskärelsen i GT också var förebilden för dopet i NT skall också detta lyftas fram, vilket annars särskilt brukar ske på söndagen efter nyår, men detta år har vi ingen gudstjänst då. Slutligen skall också betydelsen av det nya, borgerliga året behandlas.

Predikan delas således in i följande delar:

1. Genom Kristi omskärelse uppfylls lagen för vår skull.
2. Kristi omskärelse är en förebild för det frälsande dopet.
3. Gud vill att det nya året skall bli ett helgelsens år för oss.

1. Genom Kristi omskärelse uppfylls lagen för vår skull.

Omskärelsen gavs av Gud som ett tecken på förbundet med Abraham. När Gud gav löftet om att Abraham skulle få en son, Isak, och att välsignelsen skulle komma genom denna löftets son och att hans efterkommande skulle bli talrika som stjärnorna står det:

Abraham trodde på HERREN och han räknade honom det till rättfärdighet (1 Mos. 15:6).

Detta var inte bara ett löfte om en stor familj och släkt, utan framför allt ett löfte om att den kommande Messias skulle födas som en avkomling till Abraham. Det var en upprepning av löftet till Adam och Eva om kvinnans säd, som skulle söndertrampa ormens huvud (1 Mos. 3:15). Abraham fick nu befallningen att alla pojkar i hans familj och släkt skall omskäras på den åttonde dagen, som ett tecken på förbundet mellan Gud och folket (1 Mos. 17:9-11). Vi skall särskilt lägga märke till att omskärelsen innebar en blodsutgjutelse. Detta var en förebild för den smärta och det blod som den utlovade Messias skulle få lida och utgjuta.

Om inte Kristus blivit född på juldagen som Guds evige son, sann Gud och sann människa vore omskärelsen utan kraft och betydelse. Den judiska omskäreelse som i våra dagar sker utan tro på att Messias verkligen har kommit och blivit människa genom Jesus Kristus är därför en handling som sker inom en falsk religion. Likväl skall vi i religionsfrihetens och människokärlekens namn försvara judarnas rätt till sin religion med fortsatt omskäreelse och inte acceptera den moderna tidens medicinska krav på att den måste upphöra.

Men den sanna bibliska betydelsen av omskärelsen var att den fick sin fullbordan i Jesu omskäreelse på den åttonde dagen. Aposteln Paulus skriver:

Men när tiden var inne sände Gud sin Son, född av kvinna och ställd under lagen, för att friköpa dem som stod under lagen så att vi skulle få söners rätt (Gal. 4:4f).

Kristus var lagens herre och hade inte behövt gå in under lagen. Men av kärlek till oss syndare gjorde han det. För vår skull uppfyllde han allt vad Guds stränga lag kräver. Därför har vi fått söners rätt, därför blir vi genom tron Guds barn.

Omskärelsen var också ett lidande och en blodsutgjutelse som Kristus tog på sig för våra synders skull. Under hela sitt oskyldiga, syndfria liv fick han lida utesägligt genom att han blev föraktad, hånad, smäddad och till sist plågad och dödad på korset. Allt detta gjorde han för vår skull. Det var våra synder han bar. Det straff vi borde lida fick han lida i vårt ställe. Detta är försoningens stora hemlighet. Därför fick han också vid omskärelsen det namn som ängeln hade sagt till Maria: *Hon (Maria) ska föda en son, och du ska ge honom namnet Jesus, för han ska frälsa sitt folk från deras synder." (Matt. 1:21).* Så är Jesus både Gud och människa. Han är vår frälsare som förlossat oss från alla synder.

Men utan lagen kan vi inte förstå detta. Lagen måste först avslöja och fördöma vår synd. När Moses fick lagen på Sinai var det en förskräcklig syn man såg och Mose sade: *Jag är förskräckt och bävar* (2 Mos. 12:21). Så måste också vi, moderna människor, bäva inför Guds heliga lag som avslöjar vår synd. Den som tror att människan innerst inne är god måste få denna uppfattning tillintetgjord av Skriftens ord: *Se, i synd är jag född och i synd har min moder avlat mig* (Ps. 51:7, äldre övers.). Och Jesus säger: *Från hjärtat kommer onda tankar, mord, äktenskapsbrott, sexuell omoral, stöld, falskt vittnesbörd och hädelser* (Matt. 15:19). Vår lutherska bekännelse säger därför på grund av Skriftens klara ord:

Vidare lärs det hos oss, att efter Adams fall alla människor som föds naturligt avlas och föds med synd. Redan från moderlivet är de fulla med ond lust och begär och de saknar sann gudsfruktan. De kan inte ha någon sann tro på Gud av naturen. Denna medfödda sjukdom eller arvsynd är verkligen synd. Den medför Guds vrede och evig fördömelse, om de inte blir födda på nytt genom dopet och den helige Ande. (Augsburgska Bekännelsen, art. 2, övers. SR).

2. Kristi omskäreelse är en förebild för det frälsande dopet.

När vi står under denna Guds vrede och inte vet hur vi skall kunna fly undan skall vi vända oss till evangelium. Aposteln Paulus sammanfattar Kristi verk med orden:

Alltså: liksom en endas fall ledde till fördömelse för alla människor, så har en endas rättfärdighet lett till ett frikännande, till liv för alla människor. Liksom de många stod som syndare genom en enda människas olydnad, så ska också de många stå som rättfärdiga genom den endes lydnad (Rom. 5:18f).

Det finns därför en färdig frälsning för hela världen, som Kristus har förvärvat. Genom hans verk i vårt ställe får vi en fullkomlig rättfärdighet, syndernas förlåtelse och evigt liv. Aposteln Johannes lär uttryckligen att detta gäller för varje människa i hela världen. Det står:

Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens (Joh. 2:2).

Så är ingen enda människa lämnad utanför Kristi verk. Luther uppmanar syndaren att känna efter med handen innanför skjortan om där finns kött och blod. I så fall är du en människa, säger Luther, en av dem för vilka Kristus har dött och uppstått.

Men denna frälsning kommer inte till oss automatiskt, utan endast genom *nådens medel* som skänker tron i våra hjärtan. Genom evangelium i *ordet och sakramenten* kommer Gud till oss med sitt löfte om förlåtelsen. Den som då tror detta har det, men den som inte tror blir kvar under Guds vrede och går förlorad om han eller hon inte blir omvänd senare i detta livet.

Det medel som omskärelsen särskilt förebådar är dopet. Aposteln skriver:

Hjärtats omskärelse sker genom Anden och inte genom bokstaven (Rom. 2:29). I honom blev ni också omskurna, inte med människohand utan med Kristi omskärelse, när ni avkläddes er syndiga natur och begravdes med honom i dopet. I dopet blev ni också uppväckta med honom genom tron på Guds kraft, han som uppväckte honom från de döda (Kol. 2:11f).

Dopet är alltså ett nådemedel där vi får den helige Ande. Vår gamla människa, vår syndiga natur, begravs med Kristus i dopet medan vår nya människa, som är skapad till Guds avbild, uppväcks med Kristus genom tron. Det är inte dopets vatten i sig som har en sådan kraft, utan vattnet tillsammans med Guds ord och löfte. Jesus säger ju:

Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn och lär dem att hålla allt som jag befallt er. Och se, jag är med er alla dagar till tidens slut (Matt. 28:18ff).

Grunden för dopets frälsande kraft är att Jesus är allsmäktig Gud. Därför döper kyrkan i den Treenige Gudens namn. Om Jesus bara hade varit en vanlig människa hade dopet inte varit något annat än en religiös ceremoni. Då hade dopet inte kunnat ge någon frälsning från synden. Då hade Jesus bara varit en profet bland andra profeter som man också menar inom t.ex. Islam. Om inte det lilla barnet i krubban varit Immanuel, *Gud med oss*, hade ingen frälsning alls funnits för oss. Men nu var det verkligen Gud som föddes i Betlehem och Gud som dog på korset. Kristi mänskliga natur är oupplösligt förenad med hans gudomliga natur. Så skänker både hans ord och sakrament en evig frälsning för var och en som tror. Aposteln skriver därför så skönt om dopet:

Vi var ju själva en gång oförnuftiga, trotsiga och vilsna. Vi var slavar under olika begär och lustar, vi levde i ondska och avund, vi var avskyvärda och hatade varandra. Men när Gud, vår Frälsare, uppenbarade sin godhet och kärlek till oss människor frälste han oss, inte för rättfärdiga gärningar som vi hade gjort utan på grund av sin barmhärtighet. Han frälste oss genom ett bad till ny födelse och förnyelse i den helige Ande, som han rikligt utgöt över oss genom Jesus Kristus, vår Frälsare, för att vi ska stå rättfärdiga genom hans nåd och bli arvingar med hopp om evigt liv. Detta är ett ord att lita på, och jag vill att du med kraft inskräper det, så att

de som tror på Gud är noga med att göra goda gärningar. Sådant är gott och nyttigt för människorna (Tit. 3:3-8).

3. Gud vill att det nya året skall bli ett helgelsens år för oss.

Vi läste just om dopet att det är också till för *”att de som tror på Gud skall vara noga med att göra goda gärningar”*. Dopet får inte stå ensamt utan en klar och tydlig kristen undervisning. I missionsbefallningen säger Jesus inte bara att vi ska döpa utan han säger också: *”Lär dem att hålla allt som jag befallt er.”* Var och en som är döpt är också förpliktad att leva som en kristen och hålla fast vid allt Guds ord. Att döpa barn utan att ge dem en kristen undervisning är ett allvarligt missbruk av dopet, liksom det också är ett allvarligt missbruk att döpa vuxna utan att först ha undervisat dem ordentligt om vad kristendom är. Vi har också konfirmationen för att de som är döpta skall få en ordentlig undervisning om vad dopet och kristendomen innebär. Dopet skall varje dag påminna en kristen om att Gud har kallat honom med evangelium och att han nu har Guds Ande i sitt hjärta och är ett Guds tempel. Gud vill att detta tempel skall vara heligt. Därför skall en kristen varje dag kämpa mot synden i den helige Andes kraft. Aposteln skriver:

Eller vet ni inte att alla vi som är döpta till Kristus Jesus är döpta till hans död? Vi är begravda med honom genom dopet till döden för att leva det nya livet, liksom Kristus är uppväckt från de döda genom Faderns härlighet. För om vi är förenade med honom i en död som hans, ska vi också vara det i en uppståndelse som hans (Rom. 5:3ff).

Gud är så god att han skänker oss både timliga och andliga gåvor gratis och för intet. Redan på skapelsens fjärde dag insatte Gud sol, måne och stjärnor för att ge oss årets och månadernas regelbundna rytm med olika årstider. Det står skrivet:

Gud sade: ”På himlavalvet ska finnas ljus som skiljer dagen från natten. De ska vara tecken som utmärker högtider, dagar och år, och de ska vara ljus på himlavalvet som lyser över jorden.” Och det blev så (1 Mos. 1:14f).

Även det borgerliga livets tideräkning och nyår är en del av Guds skapelsegåva. Vi har också kvar sjudagarsveckan till minne av att Gud skapade världen på sex dagar och vilade på den sjunde. Så har Gud velat ge oss både dagar av arbete och av vila. Han har även gett oss årstidernas växlingar. Visserligen är vi inte i det nya förbundet förpliktade att ha veckor med sju dagar med sabbaten som den sjunde dagen eller månader enligt månens rytm eftersom alla sådana yttre lagstadgar är upphävda genom Kristus. Vi är också fria att låta det borgerliga året börja när som helst och att börja vårt kyrkoår den första advent. Men ändå är det en god sak att vi i kristen frihet håller fast vid gamla, goda traditioner. Vi har veckan med sex arbetsdagar och söndagen som gudstjänstdag, då vi ägnar tid åt gudstjänst och Guds ord. Vi får också med glädje fira kyrkoårets olika högtider som en god hjälp att få undervisning i hela Guds ords lära.

Nu förändras visserligen det yttre, borgerliga livet ständigt. Franska revolutionen försökte avskaffa religionen och införa den nya tidens 10-dagarsvecka med dyrkan av förnuftet. Försöket blev kortlivat, några år bara. Sedan skedde återgången till den trygga, invanda 7-dagarsveckan. I vårt land har vi nu mer ledighet än någonsin med en betydligt kortare arbetstid och lediga lördagar för många. Det är inget fel i detta. Men används denna tid på rätt sätt? I gammal tid byggdes kyrkor överallt för att

människorna skulle få höra Guds ord och ta emot sakramenten av kallade präster, som flitigt undervisade folket. I vår tid byggs istället arenor för idrott, musik och teater där folk samlas i stora skaror. Det är inget fel i detta om inte Guds ord försumrades. Vi behöver också idrott och kultur. Men tecknen på avkristningen är förfärande och många kyrkbänkar står tomma. Kyrkor säljs mer och mer till andra ändamål. Det är inte längre präster man lyssnar till utan ofta ståuppkomiker. Och i kyrkorna där biblisk lära borde förkunnas ges ofta en urvattnad, liberal teologi som inte duger för tron.

Vad skall vi då göra som kristna idag? Svar: Vi skall leva i vårt dop i förtröstan på Kristus. Han har omsorg om sin kyrka och församling även om den bara består av en liten skara. Dopets och frälsningens kraft är lika stor som under apostlarnas tid. Vi skall leva i bön, åkallan och förtröstan på frälsningen i Kristus. Vi skall göra gott mot vår nästa och ta del av hans nöd och behov och inte leva för vår egen bekvämlighets skull. Vi skall tacka Gud för de underbara gåvor han ger oss. Vi skall tacka för det gångna årets välsignelser och förvänta oss att Herren efter sitt löfte också kommer att skänka oss rika välsignelser under det nya året. Låt oss därför med glädje och förtröstan leva i vårt dop varje dag i väntan på att Kristus snart kommer tillbaka för att föra oss in i den himmelska glädjen.

Amen.

Högtidsbön. Evige, allsmäktige Gud, stor i nåd, oföränderlig i trohet. Du förblir som du är, och dina år har ingen ände. På årets första dag bär vi fram vårt tack och lov för all barmhärtighet som du har bevisat oss under den gångna tiden. Vi har varit otacksamma, men tag inte din nåd ifrån oss. Skapa i oss med detta nya år ett nytt hjärta. Lär oss att först söka ditt rike och din rättfärdighet. Hjälp oss att i Jesu Kristi, din Sons, namn börja och fullborda allt vårt verk. I din bok är alla våra dagar skrivna. När den sista av dem kommer, ta då emot oss i ditt eviga rike som aldrig skall upphöra. Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.